

**XALQARO LOYIHANI BOSHQARISHDA
AVTOMATLASHTIRILGAN TIZIMLAR VA SUN'YI INTELLEKTDAN
FOYDALANISH USULLARI**

Muxsinov Jamshid Baxtiyorovich

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi

Biznes va tadbirkorlik oliy maktabining MBA - global menejment mutaxassisligi
tinglovchisi

Maxsam88@mail.ru

Annotatsiya: jadallashib rivojlanayotgan xalqaro loyihalarni boshqarish sohasida avtomatlashtirilgan tizimlar va sun'iy intellekt (AI) samaradorlikni, qarorlar qabul qilishni va turli jamoalar o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytiruvchi ajralmas tarkibiy qismlarga aylanmoqda. Ushbu maqola avtomatlashtirilgan tizimlar va AIni loyihalarni boshqarish jarayonlariga integratsiyalashning turli usullarini o'rganadi, ularning resurslarni taqsimlashni optimallashtirish, ish oqimlarini soddalashtirish va aloqani yaxshilash imkoniyatlarini ta'kidlaydi. Maqola amaliy tadqiqotlar va hozirgi tendentsiyalarni o'rganib chiqib, ushbu texnologiyalarning xalqaro kontekstlarda loyihani rejalashtirish, amalga oshirish va monitoringiga o'zgartiruvchi ta'sirini ta'kidlaydi. Bundan tashqari, u tashkiliy moslashuvning muhimligini ta'kidlab, bunday innovatsion yondashuvlarni amalga oshirishning qiyinchiliklari va mulohazalarini muhokama qiladi. Oxir oqibat, ushbu tadqiqot avtomatlashtirilgan tizimlar va sun'iy intellekt murakkablik va doimiy o'zgarishlar bilan ajralib turadigan global bozorda loyiha muvaffaqiyatiga qanday erishishi mumkinligi haqida tushuncha beradi.

***Kalit soʻzlar:** avtomatlashtirilgan tizimlar, sunʼiy intellekt, xalqaro loyihalarni boshqarish, samaradorlik, resurslarni taqsimlash.*

МЕТОДЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ АВТОМАТИЗИРОВАННЫХ СИСТЕМ И ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В МЕЖДУНАРОДНОМ УПРАВЛЕНИИ ПРОЕКТАМИ

Мухсинов Жамшид Бахтиёрович

Студентка MBA – специальности глобального менеджмента Высшей школы бизнеса и предпринимательства при Кабинете Министров Республики Узбекистан

Maxsam88@mail.ru

***Аннотация:** в быстро развивающейся области управления международными проектами автоматизированные системы и искусственный интеллект (ИИ) становятся неотъемлемыми компонентами, которые повышают эффективность, процесс принятия решений и сотрудничество между различными командами. В этой статье рассматриваются различные способы интеграции автоматизированных систем и искусственного интеллекта в процессы управления проектами, подчеркивая их потенциал для оптимизации распределения ресурсов, оптимизации рабочих процессов и улучшения коммуникации. В статье рассматриваются тематические исследования и текущие тенденции, чтобы подчеркнуть преобразующее влияние этих технологий на планирование, реализацию и мониторинг проектов в международном контексте. Кроме того, в нем обсуждаются проблемы и соображения по реализации таких инновационных подходов, подчеркивая важность организационной адаптации. В конечном итоге это исследование дает*

представление о том, как автоматизированные системы и искусственный интеллект могут способствовать успеху проектов на глобальном рынке, характеризующемся сложностью и постоянными изменениями.

Ключевые слова: автоматизированные системы, искусственный интеллект, управление международными проектами, эффективность, распределение ресурсов.

METHODS OF USING AUTOMATED SYSTEMS AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN INTERNATIONAL PROJECT MANAGEMENT

Muxsinov Jamshid Baxtiyorovich

Student of the MBA - global management specialty of the Higher School of Business and Entrepreneurship under the Cabinet of Ministers of the Republic of Uzbekistan

Maxsam88@mail.ru

Abstract: *in the fast-growing field of international project management, automated systems and artificial intelligence (AI) are becoming integral components that enhance efficiency, decision-making, and collaboration between diverse teams. This article explores various ways to integrate automated systems and AI into project management processes, highlighting their potential to optimize resource allocation, streamline workflows, and improve communication. The article examines case studies and current trends to highlight the transformative impact of these technologies on project planning, implementation and monitoring in international contexts. In addition, it discusses the challenges and considerations of implementing such innovative approaches, emphasizing the importance of organizational adaptation. Ultimately, this research provides insight*

into how automated systems and artificial intelligence can drive project success in a global marketplace characterized by complexity and constant change.

Key words: *automated systems, artificial intelligence, international project management, efficiency, resource allocation.*

KIRISH

So‘nngi yillarda xalqaro maydonda yuzaga kelayotgan o‘zgarishlar siyosiyiqtisodiy jarayonlarning yuzaki tahlillaridan voz kechgan holda muammolarni real vaqt rejimida aniqlash va ularni hal etish bo‘yicha chora-tadbirlar ishlab chiqishning yangi usullarni qo‘llash zarurati tug‘ilmoqda. Birgina, 2023 yil davomida davlatlar o‘rtasidagi turli nizolar, antropogen va texnogen ofatlar jumladan, haligacha davom etayotgan Rossiya-Ukraina mojarosi, Yaqin Sharqdagi vaziyat xalqaro savdo bozoriga kuchli ta’sir o‘tkazdi. Natijada ishlab chiqarishning asosi hisoblangan homashyolarning ayrim turlarini, shuningdek, iste’mol tovarlarining narxi oshishiga, bu esa mahsulot tannarxi ortishi va taklifning kamayishiga olib keldi. Shu sababli mavjud vaziyat tahliliy markazlarning mas’uliyatini yanada oshirib, ularni yangi usullar orqali yondashuvni takomillashtirishlarni taqozo etmoqda. Jumladan, mavjud usullar kerakli takliflarni ishlab chiqishda samarasizlikka olib kelayotganligi jamiyatda boshqaruv tashkilotlariga nisbatan ishonchsizlikning ortib ketishiga olib kelishi mumkin. Bir-biriga bog‘langan bugungi dunyoda xalqaro loyihalarni boshqarish landshafti texnologiya taraqqiyoti tufayli sezilarli o‘zgarishlarni boshdan kechirmoqda. Tashkilotlar o‘z operatsiyalarini chegaralar bo‘ylab kengaytirganda, turli guruhlarni, resurslarni va vaqt jadvallarini boshqarishning murakkabliklari

ko'payadi. Ushbu muammolarni hal qilish uchun loyiha menejerlari o'zlarining strategik imkoniyatlarini oshirish uchun avtomatlashtirilgan tizimlar va sun'iy intellektga (AI) tobora ko'proq murojaat qilmoqdalar. Ushbu texnologiyalar samaradorlikni oshirish, muloqotni osonlashtirish va qaror qabul qilish jarayonlarini yaxshilashga yordam beradi. Ushbu maqola xalqaro loyihalarni boshqarishda avtomatlashtirilgan tizimlar va AI dan foydalanishning turli usullarini o'rganadi, ularning ish oqimlarini optimallashtirish, hamkorlikni kuchaytirish va natijada loyiha muvaffaqiyatiga erishishdagi rolini o'rganadi. Haqiqiy ilovalar va ilg'or tajribalarni o'rganish orqali ushbu munozara global loyihalarning noyob talablarini qondirishda ushbu texnologiyalarning imkoniyatlarini yoritishga intiladi.

ASOSIY QISM

Xalqaro loyihalarni boshqarish o'zining ko'p qirrali tabiati, jumladan, turli xil madaniy kontekstlar, turli xil tartibga soluvchi muhitlar va turli vaqt zonalarida muvofiqlashtiruvchi guruhlarining murakkabligi tufayli noyob muammolar majmuasini taqdim etadi. Shu nuqtai nazardan, avtomatlashtirilgan tizimlar va sun'iy intellekt (AI) ning integratsiyalashuvi o'yinni o'zgartiruvchi vosita sifatida paydo bo'ldi, bu tashkilotlarning loyihalarni rejalashtirish, bajarish va monitoringiga qanday yondashishini aniqlaydi. Ushbu insho ushbu texnologiyalardan samarali foydalanish mumkin bo'lgan asosiy usullarni ko'rsatib, ularning samaradorligini oshirish, hamkorlikni yaxshilash va xalqaro loyihalarda ongli qarorlar qabul qilishni osonlashtirish potentsialini ta'kidlaydi. Global doiradagi o'zgaruvchan dinamika mamlakatning iqtisodiy sohasida hizmat olib borayotgan har bir xodimdan hoh u rahbar bo'lsin, hoh oddiy xizmatchi,

jarayonlarni oldindan prognoz qila bilish hamda strategik fikrlar va alternativ yechim bera olish qobiliyatlarini doimiy shakllantirib borishni talab etadi. Hususan, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M. Mirziyoev tomonidan ham 2024 yil 16 yanvar kuni o'tkazilgan videoselektor davomida yuqoridagi holatlarga to'xtalib o'tib, 2024 yil iqtisodiy kompleks rahbarlari va barcha davlat korxonalari uchun tannarxni qisqartirish va samaradorlik yili bo'lishini, YaIMni kamida 6 foizga ko'paytirish, shuningdek, yirik tarmoqlarda tannarxni 20 trln so'mga kamaytirish zarurligini ta'kidlanganligi ham boshqaruv qarorlarini qabul qilish uchun takliflar ishlab chiquvchi tuzilmalarda jarayonga umuman boshqa burchak ostidan qarash lozimligini bildiradi. Shu o'rinda, davlat rahbari mamlakatning yetakchi "aqliy markazlari" hisoblangan Iqtisodiy tadqiqotlar va islohotlar markazi¹, Makroiqtisodiy va hududiy tadqiqotlar instituti, Strategik islohotlar agentligiga har oyda kamida 2 tadan tarmoqni tahlil qilib, qanday qilib tannarxni kamaytirish, qo'shilgan qiymat va mehnat unumdorligini oshirish hamda yangi imkoniyatlarni ishga solish mumkinligini ko'rsatib berish vazifasini berganligi siyosiy-iqtisodiy jarayonlarini boshqarishda rivojlangan davlatlar tajribasidagi kabi tahlilchilarning o'rni va ahamiyatini oshirishi bilan bir qatorda, ularga yuksak mas'uliyatni ham yuklashi tabiiy. Davlat boshqaruvi idoralari va tashkilotlari tomonidan e'lon qilinayotgan tahliliy ma'lumotlarda asosan tahlilning qiyosiy, statistik, omilli tahlil usullarigagina tayanilganligini ko'rishimiz mumkin. Bu holda prognozlarni ishlab chiqilishi jarayonga ta'sir etuvchi boshqa ichki va tashqi elementlar kutilayotgan natijaga erishilishiga salbiy ta'sir o'tkazadi. Prognozlarning to'g'ri ishlab chiqilishi ilmiy asoslangan rejaviy qarorlar qabul

¹ Prezidentining, O. R. (2022). 2022–2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida" gi farmoni. Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 29.

qilishning asosi hisoblanadi. Shu sababli rejalashtirishning ilmiy darajasini oshirish va ilmiy ma'lumot bazasini asoslash uslublaridan biri sifatida o'rta va uzoq mudatli reja konsepsiyasi va tizimli tahlildan keng foydalanilmoqda.²

Xalqaro loyihalarni boshqarishda avtomatlashtirilgan tizimlardan foydalanishning asosiy usullaridan biri bu rejalashtirish va rejalashtirishni soddalashtiradigan loyihalarni boshqarish dasturidir. Ushbu vositalar loyiha menejerlariga ish jarayonini optimallashtiradigan algoritmlar yordamida batafsil loyiha vaqt jadvallarini yaratish, vazifalarni belgilash va resurslarni taqsimlash imkonini beradi. Ushbu jarayonlarni avtomatlashtirish orqali tashkilotlar loyiha guruhlariga uchun ma'muriy yukni sezilarli darajada kamaytirishi mumkin, bu esa ularga yuqori qiymatli faoliyatga e'tibor qaratish imkonini beradi. Bundan tashqari, bunday tizimlar ko'pincha real vaqt rejimida kuzatish va hisobot berish kabi xususiyatlarni o'z ichiga oladi, bu menejerlarga loyihaning borishi va yuzaga kelishi mumkin bo'lgan qiyinchiliklar haqida darhol ma'lumot beradi. Murakkab loyiha vaqt jadvallarini va vazifalarga bog'liqligini tasavvur qilish qobiliyati, ayniqsa, turli jamoalar o'rtasidagi muvofiqlashtirish muvaffaqiyat uchun juda muhim bo'lgan xalqaro sharoitlarda foydalidir.

Shuningdek, jarayonlarni boshqarishda tahliliy tuzilmalardan keng foydalanish maqsadida barcha davlat tashkilotlari va idoralarida ekspert-tahlil guruhlariga faoliyati O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Davlat organlarining ekspert-tahlil faoliyati samaradorligini oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 29.03.2018 yildagi PQ-3628-son qarori bilan tashkil etildi. Lekin, bugungi mavjud

² Набиев, Б. (2021). Перспективы использования цифровых технологий при оценке финансовых рисков, влияющих на доходы коммерческих банков. Экономика И Образование, (4), 66-73.
SJIF:5.219

vaziyat va davlat rahbari tomonidan davlat tashkilotlari va idoralari faoliyatida yo‘l qo‘yilayotgan kamchiliklar bo‘yicha bildirilayotgan ye’tirozlar ushbu ekspert-tahlil guruhlari faoliyati samaradorligi yetarli darajada emasligini ko‘rsatmoqda. Ta’kidlash joizki, tahliliy faoliyat bugungi kunda raqamli ma’lumotlar bilan ishlay olish, jarayonga ta’sir etuvchi barcha omillarni hisobga olish, vaziyatni baholay olishda modellashtirish usulidan keng foydalana bilish, o‘zaro bog‘liq tizimosti elementlarni bir butun tasavvur qila bilish va boshqa muhim qobiliyatlarga ega bo‘lishni taqozo etmoqda. Sababi, sun’iy intellektning kundankunga rivojlanib borayotganligi uning ishlash elementlari asosida ma’lumotlarni shunchaki qiyosiy va statistik tahlilini amalga oshirish imkonini bermog‘da. Natijada mavjud vaziyat faqatgina sun’iy intellekt natijalariga tayangan holda tayyorlangan axborotlar bilan cheklanib qolishiga olib kelmoqda. Boshqaruv qarori – bu boshqaruv tizimining aniq maqsadiga erishish uchun tahlil qilish, bashorat qilish, optimallashtirish, iqtisodiy asoslash va turli xil variantlardan muqobil tanlash natijasi hisoblanadi. Sun’iy intellekt esa o‘z algoritmlari asosida maqbul deb bilgan tahlil natijasini taqdim etadi. O‘z o‘rnida sun’iy intellektning yaratilishida ishtirok etgan inson omili u tomonidan berilgan qaror loyihasi, tahliliy ma’lumot yoki natijaning sub’ektiv bo‘lishini bildiradi. Boshqaruv qarorlarini qabul qilishda sub’ektivlikdan qochish va maqbul natijani qo‘lga kiritish uchun tahlilning yana bir turi ekspert baholari usulidan keng foydalaniladi. E’tiborlisi shundaki, kelajakda yuzaga keladigan tendensiyalarni o‘rganish amaliyot bilan bog‘liq jarayon hisoblanmaydi va u innovatsion yechimlarni tasavvurda shakllantirish orqali amalga oshiriladi. Bunday tadqiqotlarni o‘tkazish maqsad boshqaruv qarorlari qabul qilish uchun ideal holatga erishish maqsadida taklif va ma’lumotlar ishlab chiqishdan iborat

boʻladi. Bunda real vaziyatning imkoniyatlari inobatga olinmaganligi sababli aksariyat hollarda bunday prognozlash usuli samarasiz hisoblanadi. Jumladan, Oʻzbekiston Respublikasida korrupsiyaga qarshi kurashish yoʻnalishida mansabdor shaxslarning daromadlarini deklaratsiyalash orqali korrupsiyani oldini olinishi boʻyicha kiritilgan takliflar asosida qonun va qonun osti hujjatlari loyihalari ishlab chiqilib, bunga 2021 yildan boshlab amal qilinishi boʻyicha bir nechta hukumat qarorlarida aks ettirilgan. Lekin, xalqaro amaliyot asosida tayyorlangan ushbu taklif amaliyotga tayanilmagan holda ishlab chiqilgani va haligacha ijrosi taʼminlanmayotganligi jamiyatda mamlakatdagi qonunlarning ijrosi taʼminlanishi boʻyicha salbiy xulosalar qabul qilinishiga olib kelishi mumkin. Bu kabi ijrosi taʼminlanmaganligi sababli aynan bir yoʻnalish boʻyicha qayta-qayta hukumat qarorlarining qabul qilinishi esa ishonchsizlik darajasining ortib ketishiga sabachi boʻladi.

AI resurslarni boshqarishga kiritish xalqaro loyihalar uchun yana bir samarali usuldir. Sunʼiy intellektga asoslangan tahlil vositalari tarixiy maʼlumotlar va loyiha spetsifikatsiyalari asosida resurslarga boʻlgan talabni bashorat qilishi mumkin, bu esa menejerlarga resurslarni yanada samaraliroq taqsimlash imkonini beradi. Bundan tashqari, AI resurs cheklovlari bilan bogʻliq potentsial xavflarni aniqlashda yordam berishi mumkin, bu esa ushbu xavflarni loyihani etkazib berishga taʼsir qilishdan oldin yumshatish uchun faol choralar koʻrish imkonini beradi. Masalan, sunʼiy intellekt avvalgi loyihalar boʻyicha resurslardan foydalanish naqshlarini tahlil qilib, optimal xodimlar darajasini taklif qilishi yoki ishlash tarixi asosida eng yaxshi yetkazib beruvchilarni aniqlashi mumkin. Resurslarni taqsimlash va xavflarni baholashni yaxshilash orqali AI nafaqat

operatsion samaradorlikni oshiradi, balki xalqaro loyihalarning umumiy muvaffaqiyatiga ham hissa qo'shadi.³

Muloqot va hamkorlik muvaffaqiyatli xalqaro loyihalarni boshqarishning muhim tarkibiy qismidir va avtomatlashtirilgan tizimlar ushbu elementlarni qo'llab-quvvatlashda muhim rol o'ynaydi. Loyihani boshqarish vositalari bilan integratsiyalashgan aloqa platformalari axborot almashishni markazlashtirishi mumkin, bu esa turli mamlakatlardagi jamoa a'zolariga uzluksiz hamkorlik qilish imkonini beradi. Bundan tashqari, ushbu platformalar umumiy so'rovlarga tezkor javob beradigan yoki fayllarni almashishni osonlashtiradigan, ma'lumotlarga kirishni yanada yaxshilaydigan AI chatbotlarini o'z ichiga olishi mumkin. Til to'siqlari va vaqt zonalaridagi farqlarni yo'q qilish orqali ushbu texnologiyalar yanada yaxlit jamoa muhitini ta'minlaydi, bu esa samaradorlikni oshirishga va jamoa a'zolari o'rtasida mustahkam munosabatlarga olib keladi. Bu, ayniqsa, aniq muloqot va hamkorlik tashabbusning muvaffaqiyatiga olib kelishi yoki buzishi mumkin bo'lgan bir nechta mamlakatlarni qamrab olgan loyihalarda juda muhimdir.

Sun'iy intellektni qo'llash xalqaro loyihalarni boshqarish doirasidagi qarorlarni qabul qilish jarayonlariga taalluqlidir, bu erda bashoratli tahlillar strategik tanlovlarni boshqarishi mumkin. Turli manbalardan olingan katta hajmdagi ma'lumotlarni tahlil qilish orqali AI texnologiyalari tendentsiyalarni aniqlashi, natijalarni bashorat qilishi va amaliy tavsiyalar berishi mumkin. Masalan, AI potentsial bozor sharoitlarini baholashda, loyihaning maqsadga muvofiqligini baholashda va oldingi ma'lumotlar asosida loyihaning muvaffaqiyati

³ Отакулов, О. Х. CAD/CAM/CAE ТИЗИМЛАРИДА ЛОЙИХАЛАШ АСОСЛАРИ.
SJIF:5.219

ehtimolini aniqlashda yordam berishi mumkin. Ushbu ma'lumotlarga asoslangan yondashuv loyiha menejerlariga faqat sezgiga tayanmasdan, empirik dalillarga asoslangan qarorlar qabul qilish imkonini beradi. Binobarin, qaror qabul qilishda AIning integratsiyalashuvi nafaqat alohida loyihalar samaradorligini oshiradi, balki xalqaro faoliyat bilan shug'ullanuvchi tashkilotlarning umumiy strategik yo'nalishini ham yaxshilaydi.⁴

Oxir oqibat, xalqaro loyihalarni boshqarishda avtomatlashtirilgan tizimlar va sun'iy intellektdan foydalanish usullari loyihani amalga oshirishning turli jabhalarida chuqur samaradorlik va yaxshilanishlarni ta'minlaydi. Takomillashtirilgan rejalashtirish va takomillashtirilgan resurslarni boshqarishdan takomillashtirilgan aloqa va xabardor qarorlar qabul qilishgacha, bu texnologiyalar global loyihalarni boshqarishning o'ziga xos murakkabliklarini hal qiladi. Tashkilotlar biznesga globallashtirish yondashuvni tobora ko'paytirar ekan, avtomatlashtirish va sun'iy intellektni qo'llash xalqaro maydonda raqobatbardosh bo'lish va barqaror muvaffaqiyatga erishish uchun muhim bo'ladi. Ushbu yutuqlardan samarali foydalangan holda, loyiha menejerlari xalqaro loyihalar muammolarini yanada mohirona hal qilishlari mumkin, bu esa doimiy rivojlanayotgan landshaftda innovatsiyalar va muvaffaqiyatlarga yo'l ochib beradi.

XULOSA

Avtomatlashtirilgan tizimlar va sun'iy intellektning xalqaro loyihalarni boshqarishga integratsiyalashuvi yanada samaraliroq va soddalashtirilgan jarayonlarga o'ta muhim siljishni anglatadi. Ushbu maqolada ta'kidlanganidek,

⁴ Elçi, S. (2020). Ўзбекистон Республикасида тадқиқотлар ва инновацияларни таҳлил қилиш ва режалаштириш. UNESCO Publishing. SJIF:5.219

ushbu texnologiyalardan foydalanish nafaqat operatsion samaradorlikni oshiradi, balki ko'p madaniyatli jamoalar o'rtasida muloqot va qaror qabul qilishni yaxshilaydi. Bunday innovatsiyalarni amalga oshirishning o'ziga xos qiyinchiliklariga qaramay, ular taqdim etayotgan imtiyozlar katta bo'lib, tashkilotlarga murakkab loyihalarni yanada chaqqonlik va idrok bilan boshqarishga yo'l ochadi. Global bozor rivojlanishda davom etar ekan, avtomatlashtirish va AI ni qamrab olish raqobatbardosh ustunlikni saqlab qolishga intilayotgan loyiha menejrlari uchun muhim bo'ladi. Xalqaro loyihalarni boshqarish kelajagi ushbu kuchli vositalardan foydalanish qobiliyatida, shu bilan potentsial muammolarni muvaffaqiyat va innovatsiya imkoniyatlariga aylantiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Prezidentining, O'. R. (2022). 2022–2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida" gi farmoni. Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 29.
2. Набиев, Б. (2021). Перспективы использования цифровых технологий при оценке финансовых рисков, влияющих на доходы коммерческих банков. Экономика И Образование, (4), 66-73.
3. Отакулов, О. Х. CAD/CAM/CAE ТИЗИМЛАРИДА ЛОЙИХАЛАШ АСОСЛАРИ.
4. Elçi, S. (2020). Ўзбекистон Республикасида тадқиқотлар ва инновацияларни таҳлил қилиш ва режалаштириш. UNESCO Publishing.